

ROMÂNIA
UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Istorie medievală, premodernă și istoria artei
1.4. Domeniul de studii	Studii culturale
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii/ Calificarea	Studii Iudaice

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei				Istoria evreilor din România	
2.2. Titularul activităților de curs				Prof.dr. Doru Radosav	
2.3. Titularul activităților de seminar				Prof.dr. Doru Radosav	
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					13
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		83			
3.8 Total ore pe semestru		125			
3.9 Numărul de credite		5			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Laptop, videoproiector
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Laptop, videoproiector

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none">• formarea de abilități de comunicare, scrisă și orală, prin elaborarea și susținerea unor lucrări scrise și referate pe tematica aferentă• însușirea și utilizarea conceptelor specifice domeniului
Compe-tențe transversale	<ul style="list-style-type: none">• munca în echipă• capacitatea de analiză și critică științifică• capacitatea de analiză interdisciplinară

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul își propune să ofere, cu titlu introductiv, o imagine generală asupra evoluției istoriei evreilor din România din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre.
7.2 Obiective specifice	Cursul și seminarul abordează istoria evreilor din România prin analiza dimensiunilor sociale, culturale, politice și instituționale. De asemenea, cursul și seminarul își propun să analizeze evenimentele și transformările esențiale pe care le-a cunoscut comunitatea evreiască din România în relație cu transformările și procesele de modernizare prin care a trecut societatea românească în această perioadă.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere. Evreii din România în cadrul general al istoriei evreiești și al istoriei europene. Obște și comunitate organizată, așezare și organizare. Problema periodizării istoriei evreilor din România.	Prelegere	
2. Prezența evreiască pe teritoriul carpato-danubian în Antichitate și în Evul Mediu, până la sfârșitul secolului al XVI-lea. Evrei în Dacia Romană și în provincia Scythia Minor. Prezența sporadică a unor călători evrei și a unor evrei convertiți la creștinism (sec. X-XIII).	Prelegere	

<p>Prezența evreiască în porturile de la nordul Mării Negre, din Basarabia de sud (sec. XIV). Secolul XVI: negustori evrei exportatori de vite veniți din Turcia și Polonia în Moldova și Țara Românească; zarafi și cămătari evrei din Imperiul Otoman activi în Țara Românească.</p>		
<p>3. Secolele XVII-XVIII. Evrei sefardim și evrei așkenazim. Participarea evreilor la economia Principatelor. Începutul așezării evreiești pe bază de hrisoave în Moldova și Țara Românească și a organizării vieții comunitare. Regimul juridic al "breslelor" religioase evreiești. Organizarea evreilor din Transilvania și recunoașterea lor de către autorități.</p>	Prelegere	
<p>4. Prima jumătate a sec. XIX. "Regulamentul Organic" (1831) în Moldova și regimul juridic al evreilor pe baza lui: desființarea "Breslei Jidovilor" și a "Hahambașiei" și reorganizarea obștei evreiești sub forma "Nației Ovreești". Ocupațiile evreilor: meșteșuguri, comerț local (evreii așkenazim), comerț internațional (evreii sefardim), zărăfie. Hasidismul în Moldova. Evreii și revoluțiile de la 1848 în Țările Române.</p>	Prelegere	
<p>5. Haskalah și reformismul religios în Țările Române. Noul sistem de școlarizare: școlile evreiești, începând din 1851. Polemica asupra schimbării portului. Descompunerea comunităților de tip vechi în urma conflictului între "progresiști" și "tradiționaliști". Haskalah și reformismul religios în Transilvania. Generația a doua de maskilim în Regat ("generația de la 1878").</p>	Prelegere	
<p>6. Polemica pentru emancipare în Regat și problema emancipării și a statutului juridic al evreilor în toate provinciile românești în sec. XIX și la începutul sec. XX. Regimul juridic al evreilor în Regat în perioada 1866-1878. Adoptarea modificării articolului 7 din Constituția de la 1866. Apariția antisemitismului modern. Polemica</p>	Prelegere	

pentru emancipare și elementele ei.		
7. Primul Război Mondial și perioada interbelică. Emanciparea evreilor din Regat și încetățenirea evreilor din provinciile reunite. Tratatul Minorităților (Paris 1919). Integrarea evreilor, deveniți cetățeni români, în domenii diferite: economic, social, politic, cultural. Problema învățământului evreiesc în debaterile parlamentare. Instituția Șef-Rabinatului: Șef-Rabinul dr. Jacob Isac Niemirower. Studiul Torei și al iudaismului: diferențe regionale și de orientare; ieșive în Moldova, Basarabia, Bucovina, Transilvania. Evreii în viața economică interbelică.	Prelegere	
8. Mișcarea sionistă. Tradiții, forme organizatorice și aspecte de identificare diferite ale mișcării sioniste în diferitele provincii înainte de primul război mondial. Sionism filantropic (Chowewey Tzyon) și politic herzlian (după primul congres de la Basel).	Prelegere	
9. Evreii în viața culturală și literară românească. Scriitori evrei de limba română pe teme evreiești și pe teme generale. Publiciști și ziariști evrei. Scriitori evrei din România stabiliți în Franța care au adoptat limba franceză. Scriitori evrei de limba maghiară. Artiști plastici evrei. Teme evreiești și generale în creația lor. Filozofi evrei. Filologi evrei.	Prelegere	
10. Perioada Holocaustului (Partea I). Începutul excluderii evreilor din societate și din unele profesii. Excluderea evreilor din viața parlamentară românească. Excluderea elevilor și a profesorilor evrei din școlile publice, a medicilor evrei din serviciul public, a ziariștilor evrei din presă, interdicția pentru evrei de a deține firme pe numele lor și românizarea firmelor evreiești. Rebeliunea legionară și pogromul de la București.	Prelegere	
11. Perioada Holocaustului (Partea II). Politica de emigrare forțată a evreilor, dusă de guvernul antonescian. Reocuparea Basarabiei și Bucovinei de nord. Ghettoizarea	Prelegere	

<p>evreilor locali. Pogromul de la Odessa. Deportarea evreilor din Basarabia și întreaga Bucovină, inclusiv din județul Dorohoi, în Transnistria. Ghetouri și lagăre în Transnistria. Eforturi pentru ajutorarea deportaților. Refuzul lui Ion Antonescu de a deporta evreii din Regat și din Transilvania de sud în Polonia, la lagărul de exterminare de la Belzec. Rezistența spirituală a evreilor din România în perioada Holocaustului: educație, cultură, studiul Torei, acordarea de titluri rabinice. Situația din Ardealul de nord: ghetoizarea, deportările la Auschwitz realizate rapid (mai-iunie 1944).</p>		
<p>12. Prăbușirea regimului antonescian. Populația evreiască înjumătățită numeric (circa 400.000 persoane). Repunerea evreilor în drepturi civile, politice, economice reintegrarea evreilor în societatea românească. Reîntemeierea Uniunii Evreilor Români, a Organizației Sioniste și a Federației Uniunilor de Comunități Evreiești. Reîntemeierea ziarului "Curierul Israelit" interzicerea sa de cenzură.</p>	Prelegere	
<p>13. Perioada comunistă. Lideri evrei ai Partidului Comunist. Întemeierea Comitetului Democratic Evreiesc (CDE), organizație sectorială a PCR și evoluția lui până la desființare (1953). Naționalizarea unor întreprinderi și magazine evreiești. Plecarea forțată a Șef-Rabinului Alexandru Șafran. Marginalizarea lui Wilhelm Filderman și refugiul lui în străinătate. Alegerea noului Șef-Rabin, dr. David Moses Rosen, susținut de Partidul Comunist (1948), devenit ulterior și președintele FCER din România și membru în Marea Adunare Națională. "Revista Cultului Mozaic" (1956) și renașterea apologeticii evreiești, paralelă cu naționalismul românesc. Politica de încurajare a emigrării evreiești controlate în Israel, bazată pe vânzarea evreilor.</p>	Prelegere	
<p>14. Perioada post-comunistă. Scăderea</p>	Prelegere	

<p>treptată a populației evreiești: circa 25.000 în 1990, circa 5.000 în 2017. Situația după Revoluția din decembrie 1989: refacerea treptată a vieții comunitare în condiții de democrație. Dezvoltarea studiilor iudaice: institute universitare, publicații academice, muzee, renovări de sinagogi. Memoria Holocaustului în România. Eforturi pentru păstrarea tradiției culturale evreo-române. Atitudinea autorităților, instituțiilor și populației față de evrei și față de Israel; relații politice, economice, culturale, academice, turistice. Viața evreilor emigrați din România, stabiliți în Israel și în alte țări și legăturile lor cu România.</p>		
<p>Bibliografie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ancel, Jean, Contribuții la istoria României. Problema evreiască (1933-1944), vol. 1, partea întâi și a doua, Hasefer, București, 2001. 2. Braham, Randolph L. (ed.), Exterminarea evreilor români și ucrainieni în perioada antonesciană, Hasefer, București, 2002. 3. Dubnow, S., Istoria Hasidismului, vol. 1 și 2, Hasefer, București, 1996. 4. Fărcășan, Simona, Între două lumi. Intelectuali evrei de expresie română în secolul al XIX-lea, Efes, Cluj-Napoca, 2004. 5. Gyémánt, Ladislau, Evreii din Transilvania. Destin istoric, Institutul Cultural Român, Cluj-Napoca, 2004. 6. Iancu, Carol, Evreii din România (1866-1919). De la excludere la emancipare, Ediția a II-a, Hasefer, București, 2006. 7. Idem, Evreii din România. De la emancipare la marginalizare (1919-1938), Hasefer, București, 2000. 8. Neumann V., Istoria evreilor din România, Armacord, Timișoara, 1996. 9. Rotman Liviu, Evreii din România în perioada comunistă. 1944-1965, Polirom, Iași, 2004. 		
<p>8.2 Seminar/laborator</p>	<p>Metode de predare</p>	<p>Observații</p>
<p>1. Evreii în Moldova în timpul domnitorului Vasile Lupu (1634-1653) și în Țara Românească în timpul domnitorului Matei Basarab (1632-1654).</p>	<p>Problematizarea, exemplificarea, dezbateră.</p>	
<p>2. Hahambașia și desființarea sa în Moldova.</p>	<p>Problematizarea, exemplificarea, dezbateră.</p>	
<p>3. Julius Barasch și "Societatea de Cultură Israelită" la București.</p>	<p>Problematizarea, exemplificarea, dezbateră.</p>	
<p>4. Maskilim cu preocupări istorice pentru justificarea cererii de emancipare: frații Schwarzfeld, Jacob Psantir.</p>	<p>Problematizarea, exemplificarea, dezbateră.</p>	
<p>5. Orientări în mișcarea sionistă din România.</p>	<p>Problematizarea, exemplificarea, dezbateră.</p>	
<p>6. Personalități evreiești interbelice: dr.</p>	<p>Problematizarea, exemplificarea,</p>	

Wilhelm Filderman, șef-rabinul Alexandru Șafran.	dezbateră.	
7. Studiile iudaice în România interbelică: M.A. Halevy și anuarul "Sinai".	Problematizarea, exemplificarea, dezbateră.	

Bibliografie

1. Benjamin, Lya (ed.), Evreii români în texte istoriografice, Hasefer, București, 2001.
2. Carmilly, M., Sephardic Jews in the development of Transylvania, în Memorial Volume for the Jews from Cluj, New York, 1998.
3. Denize, E.B., Sephardic Culture in the Romanian Countries (1700-1821), în SHVUT, 16, 1993.
4. Ioanid, Radu, Răscumpărarea evreilor. Istoria acordurilor secrete dintre România și Israel, Polirom, Iași, 2005.
5. Oișteanu, A., Imaginea evreului în cultura română, Humanitas, București, 2001.
6. Rotman Liviu, Evreii din România în perioada comunistă. 1944-1965, Polirom, Iași, 2004.
7. Sebastian, Emil, Jurnal 1935-1944, Humanitas, București, 1996.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

- Disciplina își construiește modelul de analiză și de dezbateră pe principalele lucrări de referință ale istoriei evreilor din România.
- Disciplina are rolul de a forma abilități de comunicare și competențe necesare analizei și reacției critice.

10. Evaluare

Tip de activitate	10.1. Criterii de evaluare	10.2. Metode de evaluare	10.3. Pondere din nota finală
10.4. Curs	Analiza și sinteza conceptelor, evenimentelor și proceselor fundamentale aferente temei cursului	Scris	50%
10.5. Seminar/ laborator	Elaborarea unei lucrări scrise pe o temă din seminar	Scris	50%
10.6. Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea unei lucrări de 8 pagini • Nota 5 la examenul scris. 			

Data completării: Semnătura titularului de curs: Semnătura titularului de seminar:

....09.05.2018.....

Prof.dr. Doru Radosav

Prof.dr. Doru Radosav

Data avizării în catedră

Semnătura Șefului de departament/ catedră

.....

.....